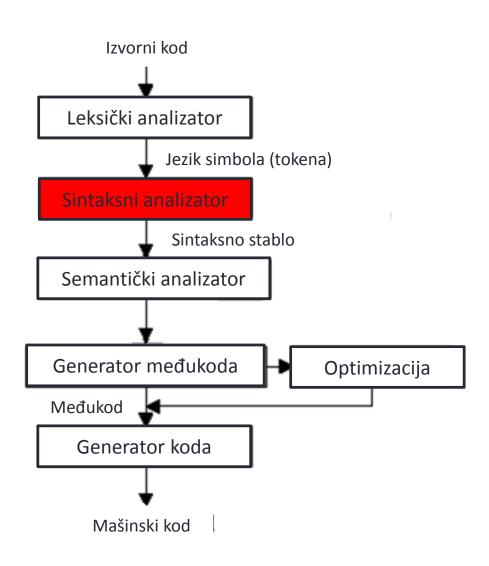
PROGRAMSI PREVODIOCI - Sintaksna analiza -

Struktura kompilatora

Sintaksni analizator

- Proverava da li je program napisan u skladu sa formalnim opisom jezika.
- Ulaz: niz tokena koje dobija od leksičkog analizatora.
- Izlaz: sintaksno stablo koje pokazuje kako je program izgrađen.

Metode za generisanje sintaksnog stabla

- Top-down
 - S leva na desno (krajnje levo izvođenje)
 - S desna na levo (krajnje desno izvođenje)
- Bottom-up

Generisanje sintaksnog stabla – primer 1

Neka je data gramatika G kojom je definisan zapis identifikatora u jednom programskom jeziku:

$$G(\{\langle id \rangle, \langle slovo \rangle, \langle cifra \rangle\}, \{a,b,c,...,z,0,1,...9\}, \langle id \rangle, P)$$

P:
$$\langle id \rangle \rightarrow \langle slovo \rangle | \langle id \rangle \langle slovo \rangle | \langle id \rangle \langle cifra \rangle$$

 $\langle slovo \rangle \rightarrow a |b| c |... |z$
 $\langle cifra \rangle \rightarrow 0 |1| 2 |... |9$

Kreirati sintaksno stablo identifikatora: b11

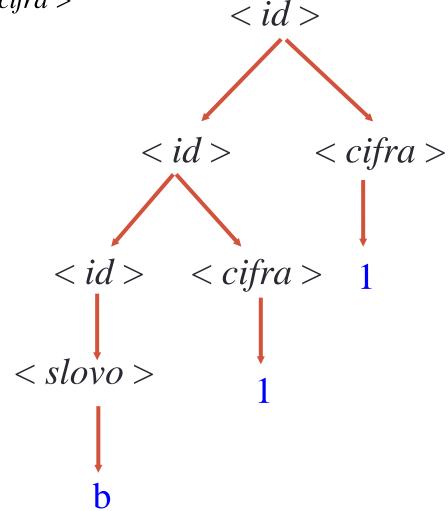
Top-down algoritam sleva na desno

$$< id > \rightarrow < slovo > | < id > < slovo > | < id > < cifra >$$

 $< slovo > \rightarrow a | b | c | ... | z$
 $< cifra > \rightarrow 0 | 1 | 2 | ... | 9$

b 1 1

$$< id > \rightarrow < id > < cifra > \rightarrow$$
 $< id > < cifra > < cifra > \rightarrow$
 $< slovo > < cifra > < cifra > \rightarrow$
 $b < cifra > < cifra > \rightarrow$
 $b 1 < cifra > \rightarrow b$

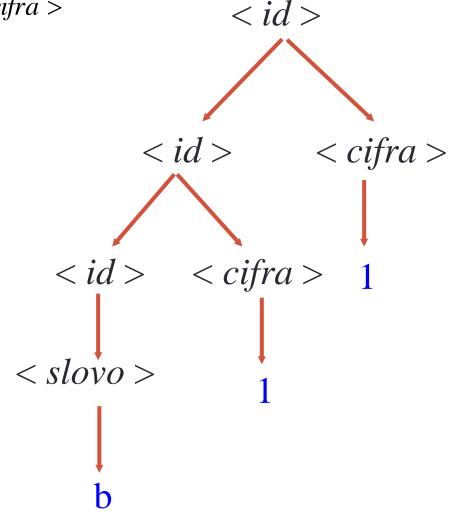
Top-down algoritam sdesna na levo

$$< id > \rightarrow < slovo > | < id > < slovo > | < id > < cifra >$$

 $< slovo > \rightarrow a | b | c | ... | z$
 $< cifra > \rightarrow 0 | 1 | 2 | ... | 9$

b 1 1

$$< id > \rightarrow < id > < cifra > \rightarrow$$
 $< id > 1 \rightarrow$
 $< id > < cifra > 1 \rightarrow$
 $< id > < cifra > 1 \rightarrow$
 $< id > 11 \rightarrow$
 $< slovo > 11 \rightarrow b11$

Generisanje sintaksnog stabla – primer 2

Sledećom skupom smena je data gramatika kojom je definisan izraz u jednom programskom jeziku:

$$\langle izraz \rangle \rightarrow \langle id \rangle |\langle izraz \rangle + \langle izraz \rangle |\langle izraz \rangle^* \langle izraz \rangle$$

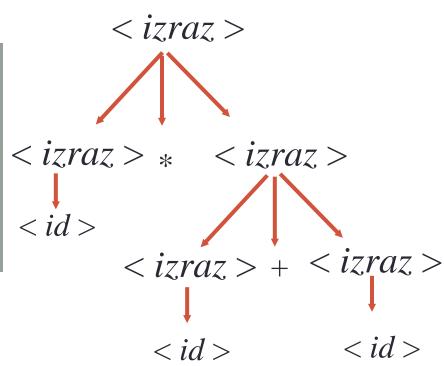
Kreirati sintaksno stablo izraza:

$$< id > * < id > + < id >$$

Top-down algoritam sleva na desno

$$\rightarrow | + | *$$

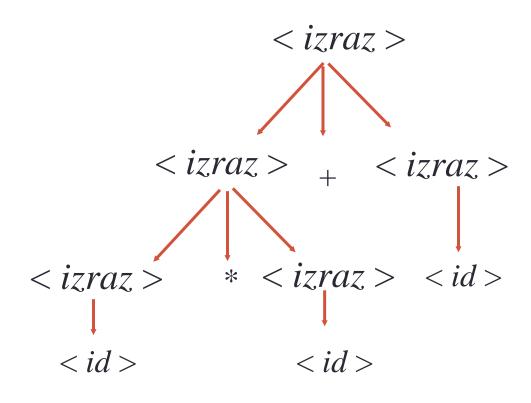
$$\rightarrow * \rightarrow$$
 $* < izraz> \rightarrow$
 $* < izraz> \rightarrow$
 $* < izraz> + < izraz> \rightarrow$
 $* < id> * < id> + < izraz> \rightarrow$
 $* < id> + < id> + < id> >$

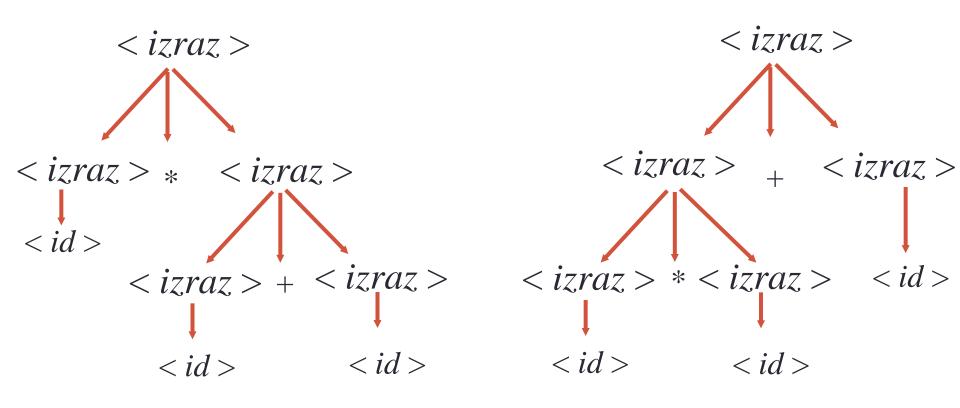
Top-down algoritam sdesna na levo

$$\rightarrow | + | *$$

```
<izraz> \rightarrow <izraz> + <izraz> \rightarrow
<izraz> + <iid> \rightarrow
<izraz> * <izraz> + <iid> \rightarrow
<izraz> * <id> + <id> \rightarrow
<id> * <id> + <id> > \rightarrow
<id> <id > * <id> + <id> >
```


Generisana sintaksna stabla

Sleva na desno

Sdesna na levo

ZAKLJUČAK: NEJEDNOZNAČNA GRAMATIKA!

Ekvivalentna jednoznačna gramatika

```
<izraz> \rightarrow <term> | <izraz> + <term> 
 <term> \rightarrow <factor> | <term> * <factor> 
 <factor> \rightarrow <id>
```

Top-down algoritam sleva na desno

```
\langle izraz \rangle \rightarrow \langle term \rangle \langle izraz \rangle + \langle term \rangle
< term > \rightarrow < factor > | < term > * < factor > |
                                                                                                    \langle izraz \rangle
< factor > \rightarrow < id >
 < id > * < id > + < id >
                                                                                 < izraz >
                                                                                                                     < term >
\langle izraz \rangle \rightarrow \langle izraz \rangle + \langle term \rangle \rightarrow
                                                                                 < term >
                                                                                                                             < factor >
< term > * < factor > + < term > \rightarrow
< factor > * < factor > + < term > \rightarrow
                                                                                                                                < id >
< id > * < factor > + < term > \longrightarrow
                                                                                                 < factor >
                                                            < term >
\langle id \rangle * \langle id \rangle + \langle term \rangle \rightarrow
\langle id \rangle^* \langle id \rangle + \langle factor \rangle \rightarrow
                                                              < factor>
                                                                                                      \langle id \rangle
< id > * < id > + < id >
                                                                 \langle id \rangle
```

Top-down algoritam sdesna na levo

< factor>

< id >

 $\langle izraz \rangle$

 $\langle id \rangle$

< *term* >

< factor >

 $\langle id \rangle$

```
\langle izraz \rangle \rightarrow \langle term \rangle \langle izraz \rangle + \langle term \rangle
< term > \rightarrow < factor > | < term > * < factor > |
< factor > \rightarrow < id >
 < id > * < id > + < id >
                                                                                 < izraz >
\langle izraz \rangle \rightarrow \langle izraz \rangle + \langle term \rangle \rightarrow
                                                                                  < term >
 < term > * < factor > + < term > \rightarrow
< factor > * < factor > + < term > \rightarrow
< id > * < factor > + < term > \rightarrow
                                                                < term>
                                                                                                 < factor >
\langle id \rangle * \langle id \rangle + \langle term \rangle \rightarrow
```

 $\langle id \rangle^* \langle id \rangle + \langle factor \rangle \rightarrow$

< id > * < id > + < id >

Osnovni top-down algoritam

- 1. U izvedenu sekvencu upisati startni simbol gramatike, proglasiti ga za tekuci u izvedenoj sekvenci i pročitati prvi simbol iz ulaznog koda.
- Ukoliko je tekuci simbol u izvedenoj sekvenci neterminalni simbol, zameniti ga desnom stranom prve smene na čijoj je levoj strani taj neterminalni simbol.
- Ukoliko je tekuci simbol u izvedenoj sekvenci terminalni simbol jednak tekućem ulaznom simbolu, prihvati ga (preći na analizu sledećeg simbola).
- Ukoliko je tekuci simbol u izvedenoj sekvenci terminalni simbol različit od tekućeg ulaznog simbola, poništiti dejstvo poslednje primenjene smene. Ukoliko postoji još koja smena za preslikavanje istog neterminalnog simbola, pokušati sa primenom sledeće smene, u suprotnom vratiti se još jedan korak nazad.
- 5. Ukoliko se vraćanjem došlo do startnog simbola i ne postoji više smena za njegovo preslikavanje, ulazni kod sadrži sintaksnu grešku.
- 6. Ukoliko nakon prihvatanja poslednjeg ulaznog simbola, ni u izvedenoj sekvenci nema neobradjenih simbola, kod je sintaksno korektan.

Neka je data gramatika G:

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

$$P:$$

$$S \to aAd \mid aB$$

$$A \to b \mid c$$

$$B \to ccd \mid ddc$$

 Proveriti da li reč accd pripada jeziku definisanom gramatikom G.

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

P :

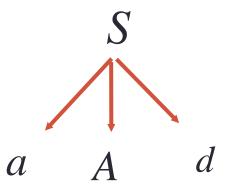
$$S \rightarrow aAd \mid aB$$

$$A \rightarrow b \mid c$$

$$B \rightarrow ccd \mid ddc$$

$$\underline{a} c c d$$

$$\underline{S} \xrightarrow{S_1} \underline{a}Ad$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

P :

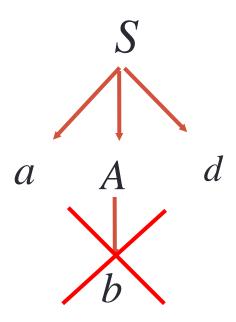
$$S \rightarrow aAd \mid aB$$

$$A \rightarrow b \mid c$$

$$B \rightarrow ccd \mid ddc$$

$$a \underline{c} c d$$

$$\underline{S} \xrightarrow{S_I} a\underline{A}d \xrightarrow{A_I} a\underline{b}d$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

$$P:$$

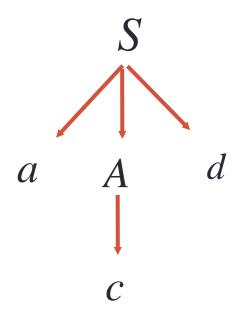
$$S \to aAd \mid aB$$

$$A \to b \mid c$$

$$B \to ccd \mid ddc$$

$$a \not\subseteq c \not\in d$$

$$S \xrightarrow{S_1} aAd \xrightarrow{A_1} abd$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

$$P:$$

$$S \to aAd \mid aB$$

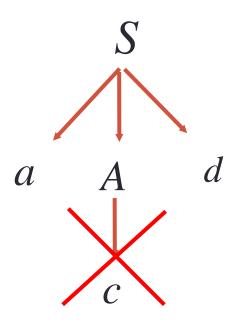
$$A \to b \mid c$$

$$B \to ccd \mid ddc$$

$$a c \underline{c} d$$

$$\underline{S} \xrightarrow{S_l} a\underline{A}d \xrightarrow{A_l} a\underline{b}d$$

$$\underline{A}_{2} a\underline{c}\underline{d}$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

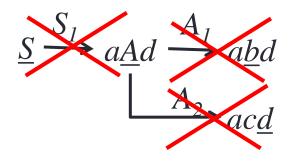
P :

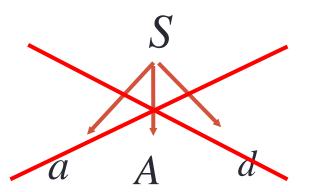
$$S \rightarrow aAd \mid aB$$

$$A \rightarrow b \mid c$$

$$B \rightarrow ccd \mid ddc$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

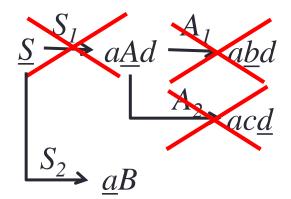
P:

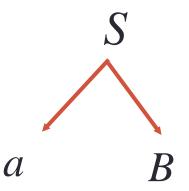
$$S \rightarrow aAd \mid aB$$

$$A \rightarrow b \mid c$$

$$B \rightarrow ccd \mid ddc$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

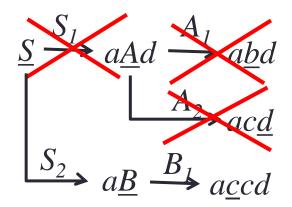
P :

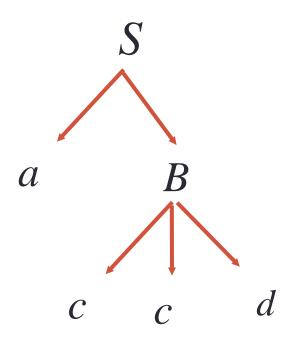
$$S \rightarrow aAd \mid aB$$

$$A \rightarrow b \mid c$$

$$B \rightarrow ccd \mid ddc$$

$$a \underline{c} c d$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

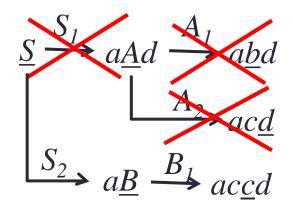
P :

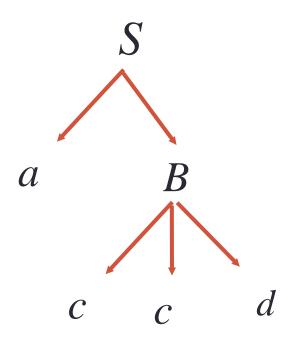
$$S \rightarrow aAd \mid aB$$

$$A \rightarrow b \mid c$$

$$B \rightarrow ccd \mid ddc$$

$$a c \underline{c} d$$

$$G = (\{S, A, B\}, \{a, b, c, d\}, S, P)$$

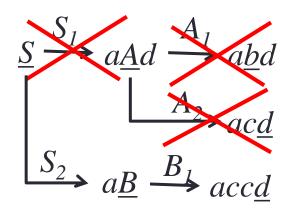
P :

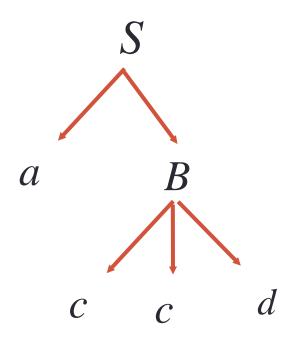
$$S \rightarrow aAd \mid aB$$

$$A \rightarrow b \mid c$$

$$B \rightarrow ccd \mid ddc$$

a c c d

Levo-rekurzivne smene

- Smene u kojima se simbol sa leve strane pojavljuje i na desnoj strani smene se nazivaju rekurzivnim smenama.
- Levo-rekurzivne smene su smene kod kojih je prvi simbol na desnoj strani jednak simbolu sa level strane smene

Primeri:

```
<izraz> \rightarrow <izraz> + <term>
<niz\_parametara> \rightarrow <niz\_parametara>, <parametar>
```

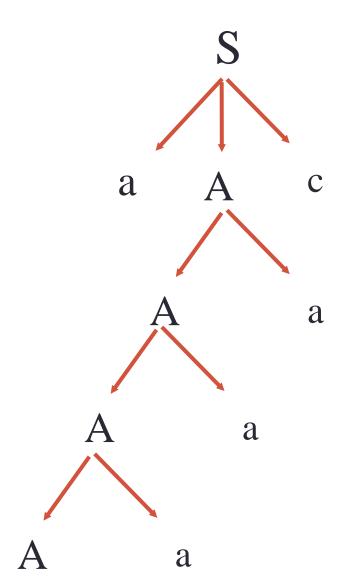
Problem levo-rekurzivnih smena

$$S \rightarrow aAc$$

$$A \rightarrow Aa$$

$$A \to \varepsilon$$

Rešenje: Elimimisati levo-rekurzivne smene!

Eliminacija leve rekurzije

Deo gramatike sa rekurzivnim smenama:

$$A \rightarrow A\alpha \mid \beta$$

Fraze izvedene iz neterminalnog simbola:

$$A \to A\alpha \to A\alpha\alpha \to ... \to S\alpha^n \to \beta\alpha^n$$

Ekvivalentni skupovi smena:

$$A \to \beta A'$$
 $A \to \beta \mid \beta A'$
 $A' \to \alpha A' \mid \varepsilon$ $A' \to \alpha \mid \alpha A'$

Eliminicija leve rekurzije (opšti slučaj)

Polazni skup smena:

$$A \rightarrow A\alpha_1 |A\alpha_2| \dots |A\alpha_n| \beta_1 |\beta_2| \dots |\beta_m|$$

Transformisani skup smena:

$$A \longrightarrow \beta_1 \mid \beta_2 \mid \dots \mid \beta_m \mid \beta_1 A' \mid \beta_2 A' \mid \dots \mid \beta_m A'$$

$$A' \longrightarrow \alpha_1 \mid \alpha_2 \mid \dots \mid \alpha_m \mid \alpha_1 A' \mid \alpha_2 A' \mid \dots \mid \alpha_m A'$$

ili:

$$A \longrightarrow \beta_1 A' | \beta_2 A' | \dots | \beta_m A'$$

 $A' \longrightarrow \alpha_1 A' | \alpha_2 A' | \dots | \alpha_m A' | \varepsilon$

Eliminicija leve rekurzije (primer)

Polazni skup smena:

$$E \to E + T \mid T$$

$$T \to T * F \mid F$$

$$F \to (E) \mid a$$

Transformisani skup smena:

$$E \rightarrow T \mid TE'$$
 $E \rightarrow TE'$
 $E \rightarrow +T \mid +TE'$ $E' \rightarrow +TE' \mid \varepsilon$
 $T \rightarrow F \mid FT'$ $T \rightarrow FT'$
 $T' \rightarrow *F \mid *FT'$ $T' \rightarrow *FT' \mid \varepsilon$
 $F \rightarrow (E) \mid a$ $F \rightarrow (E) \mid a$

Osnovni bottom-up algoritam

- 1. Pročitati prvi simbol iz ulaznog koda i upisati ga u radni magacin.
- 2. Ponavljati sledeće korake dok se ne dođe do kraja ulaznog koda:
 - Ukoliko se na vrhu radnog magacina nalazi desna strana neke smene, redukovati frazu sa vrha radnog magacina (tj. frazu sa vrha radnog magacina zameniti simbolom sa leve strane odgovarajuće smene);
 - b) u suprotnom pročitati novi simbol iz ulaznog koda i smestiti ga u radni magacin.
- 3. Kada se dođe do kraja ulaznog koda, ukoliko je u radnom magacinu samo startni simbol gramatike, analiza je uspešno završena (kod je prihvaćen).
- 4. Kada se dođe do kraja ulaznog koda, ukoliko kod nije redukovan na startni simbol gramatike, a usput su izvršene neke redukcije, vratiti se na korak kada je izvršena poslednja redukcija, poništiti njeno dejstvo i preći na korak 2.
- Ako se došlo do kraja ulaznog koda i pri tom nije izvršena ni jedna redukcija, analiza je završena neuspešno, ulazni kod je sintaksno neispravan.

Analiza odozdo prema gore (Bottom Up)

b a a a a b #

Sintaksno stablo

